



Regeringskansliet, Landsbygds- och
infrastrukturdepartementet
li.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över betänkandet En stärkt hästnäring – för företagande, jämställdhet, jämlikhet och folkhälsa (SOU2025:58), LI2025/01991

Sammanfattning

Länsstyrelsen Västernorrland avstyrker förslaget om att inkludera hästnäringen i investeringsstödet och kompensationsstödet. Vidare ställer sig Länsstyrelsen mycket tveksam till samtliga föreslagna utredningar inom det veterinära området. Förslaget att undanta hästar i akut behov av vård från kravet på hälsointyg kan vara aktuellt i särskilda fall.

Avsnitt 3 Stärkt företagande och ökad sysselsättning

3.11 Den gemensamma jordbrukspolitiken i EU.

I utredningen beskrivs hästnäringens roll för jordbrukssektorn. Marker betas, brukas och skördas och efterfrågan skapas på foder samt strömedel, service och tjänster. Vallfoder till hästar står för cirka en tredjedel av den totala vallproduktionen. Den biologiska mångfalden ökar ju fler olika djurslag som betar varför hästen är viktig att värna om som betesdjur. Hästföretagande kan också utgöra ett ytterligare ben att stå på för lantbruksföretagen, vilket bidrar till ökad resiliens hos dessa företag. Länsstyrelsen Västernorrland instämmer i att hästföretagen utgör en viktig del i en levande landsbygd, särskilt ur ett jämställdhetsperspektiv och en positiv faktor för jordbrukssektorn. Däremot anser Länsstyrelsen Västernorrland att hästföretagen inte bör likställas med primärproduktion och få ta del av de stöd som syftar till att bidra till uppfyllandet av den svenska livsmedelsstrategins mål och prioriteringar.

Utredningen som syftar till en stärkt hästnäring bedömer att lönsamheten generellt är svag i hästföretagen. Detta gör att företagen inte genererar tillräckligt med eget kapital för att kunna återinvestera och därigenom växa och utvecklas. Utredningen föreslår därför att hästföretagare på jordbruksfastigheter skall ges ökade möjligheter att få stöd genom CAP. Länsstyrelsen Västernorrland avstyrker förslaget att inkludera hästföretagare i investeringsstödet såväl som kompensationsstödet samt eventuella finansieringsinstrument inom ramen för CAP. Möjligtvis kan undantag göras för företag där hästar föds upp för livsmedel.

Syftet med stöden inom den gemensamma jordbrukspolitiken är i princip att kompensera våra livsmedelsproducenter för att de verkar under hårdare lagstiftning och krav vad gäller miljö, djurvälfärd, livsmedelssäkerhet och arbetsgivaransvar än vad som gäller i andra delar av världen. Stöden bidrar till att hålla kostnaderna för att producera livsmedel på en nivå där konsumenter har råd att köpa dem. I ett pressmeddelande den 5 februari 2026 proklamerar regeringen att: *"Alla åtgärder som genomförs inom ramen för den gemensamma jordbrukspolitiken i framtiden måste gå hand i hand med det övergripande målet om en ökad och robust livsmedelsproduktion."*

Som utredningen beskriver i kap 3.11.2 under rubriken *Investeringsstöd* har detta stöd ett högt söktryck där en stor andel sökande inte beviljas stöd. Även om en ansökan når upp till minipoängen inom åtgärden kan den avslås eftersom ansökningar poängsätts och ställs emot varandra inom de olika ansökningsomgångarna.

I en gemensam skrivelse från de fyra nordligaste länen om livsmedelsproduktion i norra Sverige lyfts allvarliga problem såsom en allt snabbare nedmontering av jordbruksproduktionen i norra Sverige. Jordbruk läggs ned, infrastruktur som mejerier avvecklas och lantbrukarkåren blir allt äldre och generationsskiftet blir svårare att genomföra. Trots en storleksrationalisering inom jordbruket minskar ytan brukade arealer.

Budgeten som är satt inför nästa programperiod inom CAP är lägre än den nuvarande och ska samtidigt täcka fler politikområden. I detta prekära läge som vi befinner oss i avråder Länsstyrelsen

¹ <https://regeringen.se/pressmeddelanden/2026/02/ny-svensk-strategi-for-eus-gemensamma-jordbrukspolitik/>

Västernorrland från att inkludera hästföretagen i föreslagna stöd för att inte riskera att vattna ur den redan ansträngda budgeten samt för att undvika en negativ påverkan på jordbruksföretagens möjligheter att producera livsmedel.

Vidare har politiken bakom CAP har förflyttat sig från landsbygdsutveckling på bred front till att fokusera på jordbruksföretag och livsmedelsproduktion. Landsbygdsprogrammet i den föregående programperioden innehöll projekt- och företagsstöd allt ifrån bredbandsutbyggnad, kommersiell service, idrott och fritid på projektsidan till startstöd, rovdjursstängsel och investeringsstöd på investerings- och miljösidan. Mot denna bakgrund vore det att skicka otydliga signaler om hästföretagen bjöds in.

I utredningen föreslås att:

Jordbruksverket ges uppdrag att se över möjligheten att i nästa programperiod för den EU-gemensamma jordbrukspolitiken införa ett investeringsstöd för fritids- och idrottsanläggningar på liknande sätt som inom ramen för Landsbygdsprogrammet 2014–2020 (SOU 2025:58 s. 37). Hästföretag var tidigare en prioriterad målgrupp i investeringsstödet för nya jobb i Västernorrland. Det är beklagligt att inget annat stöd har kunnat ersätta Landsbygdsprogrammet för hästföretagen. Istället för att se över möjligheterna till att inkludera hästföretagare på jordbruksmark i kommande CAP föreslår Länsstyrelsen Västernorrland att det istället ses över möjligheterna för ett nationellt stöd kopplat till affärsdrivna hästföretag som kan vara utformat likt investeringsstödet i Strategisk plan alternativt likt företagsstödet för nya jobb i den föregående programperioden.

Finansieringsinstrument

I utvärderingsrapporten Förhandsbedömning av finansieringsinstrument inom ramen för den gemensamma jordbrukspolitiken rekommenderas att INTE införa finansieringsinstrument. Den marknadsanalys som gjorts inom ramen för förhandsbedömningen visar att det finansiella systemet i Sverige är robust. Svenska bankers likviditetsreserver är god och tillgången till krediter är ett förhållandevis litet problem för jordbrukare i Sverige jämfört med andra EU länder. På denna grund rekommenderar utvärderingsrapporten att inte införa finansieringsinstrument men skriver samtidigt att OM ett

finansieringsinstrument skall införas är rekommendationen att detta skall göras i form av kreditgarantier riktade till unga och nya företag samt de som vill investera i ökad eller bibehållen produktion (Svensson, A., Häggroth, S. & Lenefors, L. 2025:5-6)².

Länsstyrelsen Västernorrland har ställt sig bakom förslaget om kreditgarantier till dessa två målgrupper med tillägget att dessa bör införas med en möjlig regionalisering till de områden som har störst utmaningar med kapitalförsörjningen. Gleshet och långa avstånd till vital infrastruktur är faktorer påverkar lönsamheten negativt. Livsmedelsproduktion är ett viktigt samhällsintresse och det är därför rimligt att staten skulle kunna gå in som garant i de fall då lönsamheten i ett företag inte bedöms vara tillräckligt hög för att en bank ska bevilja ett lån. Att ge samma möjlighet till en näring med bristande lönsamhet som inte producerar livsmedel i någon större grad är ett förslag som Länsstyrelsen Västernorrland inte stödjer.

Mot bakgrund av ovan nämnda rapport avstyrker Länsstyrelsen Västernorrland utredningens förslag att ge Jordbruksverket i uppdrag att undersöka om finansieringsinstrument inom ramen för CAP även kan vara aktuellt för hästnäringen.

3.19.7 Veterinära frågor

Det är olämpligt att låta andra yrkeskategorier än veterinär utföra rektala ultraljudsundersökningar av ston

Att rektalisera en häst är ett ingrepp som är förenat med risker. Det är inte möjligt att jämföra med nötkreatur då hästar i större utsträckning riskerar att drabbas av irreversibla skador om något går fel. Länsstyrelsen gör därför bedömningen att det krävs en legitimerad veterinär för att utföra ingreppet.

² Svensson, A., Häggroth, S. & Lenefors, L. (2025).

Förhandsbedömning av finansieringsinstrument inom ramen för den gemensamma jordbrukspolitiken. Utvärderingsrapport 2025:9. Jordbruksverket.

Villkorad läkemedelsanvändning (ViLA) är inte lämpad för hästsjuklighet

Villkorad läkemedelsanvändning har varit en stor fördel i animalieproduktionen för att arbeta mer förebyggande och på ett effektivt sätt kunna behandla vissa produktionssjukdomar. Den villkorade läkemedelsanvändningen baseras på en besättningsutredning med fokus på sjukdomsförekomst och djurhälsa. Efter besättningsutredningen tas det fram en djurhälsoplan för att förbättra djurhälsan och förebygga ohälsa. Veterinärens besöksfrekvens inom ViLA för djur som inte hålls för mjölkproduktion är minst var åttonde vecka men minst åtta gånger per år.

Hästar har inte någon besättningsrelaterad sjuklighet på samma sätt som de djur som hålls för livsmedelsproduktion. Länsstyrelsen har svårt att se att det finns några sjukdomar hos häst som är lämpliga att hantera inom ViLA. Vaccinationer är direkt olämpliga att utföra inom ViLA då de hos häst oftast är kombinerade med ett intygsförfarande.

Undantag från kravet på hälsointyg bör användas restriktivt

Det är viktigt att beakta smittskydd när hästar flyttas mellan anläggningar och länder. För avel är det lämpligare att flytta avelsmaterialet än djuren. Om det ändå är nödvändigt att flytta en häst för avel så är det en planerad situation där ett hälsointyg förefaller rimligt.

Länsstyrelsen bedömer att det enda tillfället då det kan vara nödvändigt att göra avsteg från hälsointyg är när det uppstår ett akut behov av vård och det är närmare att åka över gränsen för att få denna vård.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av länsråd Daniel Gustafsson med handläggare Emma Betschart som föredragande med stöd av Helén Löfblad, länsveterinär. I den slutliga handläggningen har också enhetschef Karin Frejarö medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.